

Konferencenotat

Kampe for tilhør: Studerendes erfaringer med mistrivsel og psykosociale problemer i videregående uddannelse

Studielivsprojektets forskningskonference Kampe for Tilhør blev afholdt online torsdag d. 27. maj 2021.

På konferencen præsenterede Studielivsprojektets forskerteam fra RUC og AAU centrale indsigter fra projektet, som gennem tre år har fulgt 47 studerende fra syv universiteter og to professionshøjskoler i Danmark. Forskningen har skabt viden om de studerendes hverdag og oplevelser af, hvad deres problemer består i, hvordan problemer bliver til i mødet med videregående uddannelse, og hvilke former for hjælp der fungerer godt (og ikke).

Konferencepræsentationerne formidlede på baggrund af Studielivsprojektets forskning:

- Et fokus på **studerendes perspektiver, tilhør og anerkendelse** som teoretisk-metodologisk orientering og fund
v. Trine Wulf-Andersen, lektor og projektleder, RUC
- En analyse af **tempo og asynkronitet som en særlig sorteringsmekanisme** i videregående uddannelse
v. Lene Larsen, lektor, RUC
- En analyse af de former for **ekstraarbejde, der følger med støtte ift psykosociale problemer**
v. Aske Basselbjerg Stigemo, postdoc, RUC og Mathias Hulgård Kristiansen, PhD-stipendiat, RUC
- En analyse af forskellige måder, hvorpå **studerende inkluderes og ekskluderes ift fagligt-sociale fællesskaber**
v. Annie Aarup Jensen, lektor, AAU
- Et oplæg til diskussion af **det uddannelsespolitiske kampfelt**, som studerendes lære- og identitetsprocesser, mistrivsel og psykosociale problemer aktuelt udspiller sig i
v. Lone Krogh, lektor, AAU

På dagen var der også bidrag fra to paneler – et fagligt baseret panel og et studenterpanel – der lagde op til dialog med konferencens deltagere om, hvordan forskellige aktører og interesser i og rundt om de videregående uddannelser kan arbejde videre fra den viden, som Studielivsprojektet bidrager med.

I panelerne deltog:

- *Agnete Neidel, moderator*
- *Mette Lise Spendrup, lektor, studie- og SPS-vejleder, VIA*
- *Helle Lausen, specialkonsulent, Studenterrådgivningen*
- *Jens Christian Nielsen, lektor, AU*
- *Thorbjørn Sørensen, studerende*
- *Mathilde Bitterwolf, studerende*

Derudover deltog 70 forskere, ledere, udviklere, studerende, undervisere, vejledere og organisationer med interesse for (videregående) uddannelse, ungdom og psykosociale problemer.

Temaer på konferencen

I dette konferencenotat er i kort form opsamlet temaer fra konferencens diskussioner i breakouts, på padlets og i plenum.

Det er let at falde af:

- Mange studerende oplever på et tidspunkt i deres studietid en periode med problemer. Dette siger ikke som sådan noget om deres egnethed som studerende eller om deres akademiske potentiale.
- Uddannelser arbejder ofte i rigide strukturer, der kræver planlægning og forudsigelighed - men sygdom og problemer i livet er ikke forudsigelige.
- Problemer er periodiske for mange studerende, og ofte opdager man det først selv sent. Hvem opdager tidligt, når studerende har det svært?
- Hvis man først taber ét skridt, får det ofte følgevirkninger, så problemerne vokser.
- Det kræver mange ressourcer at udnytte de principielle muligheder for fleksibilitet, der findes.
- Sygemelding opleves ofte af studerende, som den enkleste eller eneste måde at skaffe sig tid. Men selv korte sygemeldinger kan trække store spor i studieplanen.

Det er svært at komme på (igen)

- Tilhør og trivsel etableres ikke af sig selv og ikke en gang for alle – heller ikke for 'voksne mennesker'.
- Det er et stigma i videregående uddannelse at opleve psykosociale problemer, hvilket i sig selv bidrager til tavshed, udskamning og for sene henvendelser.
- Mange studier har snævre normer og kulturer med høje (konkurrence)krav til tempo og 'den lige vej' gennem uddannelse. Det gør det svært at føle sig tryk, opleve rummelighed og at koble sig på (igen).
- Hvordan skaber vi åben dialog om de forventninger, vi har til hinanden, ift arbejdsformer, samarbejdsformer og omgangsformer – med henblik på at udvide forestillingerne om, hvad 'gode studerende' er og kan være?
- Hvordan skaber vi blik for at forskellige tempi og veje gennem uddannelse kan 'gøre en god akademiker'?

Studenterperspektivet som en vej til at arbejde med det (u)menneskelige system:

- Det er vigtigt for studerende at blive set og mødt som mennesker og som velkomne, skattede ressourcer på uddannelserne – ikke som 'anonyme STÅ eller studienumre'.
- Det er vigtigt, at der er mennesker bag skranke, skærme og funktionspostkasser – det er skræmmende at tage fat i 'et ansigtsløst system'.
- Opsøgende arbejde opleves positivt - som at uddannelsen interesserer sig for én og at 'vil mig det godt'.
- Hvordan kan vi arbejde med, at 'formel' kommunikation ofte opleves som svært forståelig og 'hård retorik' – selv når alle praktiserer korrekt, med gode intentioner og høj faglighed?
- Undervisere og faglige vejledere har en vigtig rolle at spille ift at fremme trivsel med pædagogiske og didaktiske midler, men det opleves vanskeligt at realisere i praksis. På hvilke måder er relationen til de studerende under pres – er den ligefrem gået tabt?
- Støtte (eksempelvis specialpædagogisk støtte, SPS) fungerer godt, når den kobler sig til hverdagen på studiet. Så hvordan skabes der bedre forbindelse og vidensdeling mellem støtten og studiet – og hvordan inddrages den studerende uden at skulle stå alene med koordinationen?

Hvis er ansvaret og initiativet:

- Initiativpligt, ansvar og koordination ligger alt sammen hos den enkelte studerende – som netop kan have svært ved at finde kræfter og overskud til at løfte dette.
- Spænder organiseringer i videregående uddannelse ben for 'det menneskelige system'? Hvem kan være gennemgående personer for og sammen med studerende i et specialiseret, modulariseret system (i både undervisning, administration og studievejledning)?
- Hvem tager 'arbejdsgiver-ansvar' for studerende – hvem hjælper fx én tilbage efter sygdommelding?
- Er der en god balance mellem individ- og uddannelsesmiljørettede indsatser – og hvordan etablerer vi gode samarbejder og samskabelsesprocesser om studietrivsel? Hvordan kan der rækkes bedre ud til studerende mhp at være i dialog om dette?
- Hvordan tager ledelserne og uddannelsesinstitutionerne kampe på vegne af eller sammen med deres studerende?
- Hvordan kan ledelserne realisere deres formulerede optagethed af studiemiljø og trivsel – når der hele tiden er noget 'der er vigtigere' (akkreditering, reformer, institutionelle performancekrav osv)?

Man kan finde frem til Studielivsprojektets kommende arrangementer og publikationer via projektets hjemmeside <https://ruc.dk/forskningsprojekt/studielivsprojektet>

Konferencenotatet er udarbejdet af: Trine Wulf-Andersen, Aske Stigemo, Julie Lund Jensen, Lene Larsen, Mathias Hulgård Kristiansen, Annie Aarup Jensen og Lone Krogh, Studielivsprojektet.

